

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว

นางสาวสุทธิดา ตามสีรัมย์ .

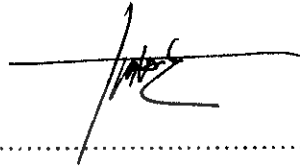

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544
ISBN...

หน้าอนุมัติ

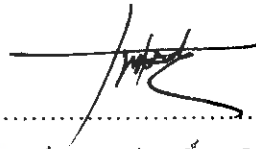
อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
เองสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ คีติกุล)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ คีติกุล)

(อาจารย์ พงศ์มิตร โพธิ์กลาง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....ค.ศ. 2545พ.ศ.

สุทธิดา ตามสิทธิ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ สิตกุล, 122 หน้า

ISBN...

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นข้อมูลที่ศึกษาข้อมูลความเป็นไปของหมู่บ้านเขาแก้ว พบว่าหมู่บ้านเขาแก้วมีประชากรทั้งหมด 533 คน 221 หลังคาเรือน ประชาชนในหมู่บ้านได้ สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน 101 คน และที่ได้รับการปล่อยอนุมัติไปแล้ว 78 ราย ซึ่งทำการกู้ทั้งหมด 3 วงศ์ เป็นเงินทั้งหมด 981,000 บาท ด้วยกัน หมู่บ้านได้รับเงินจัดสรรเงินโอนภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2544 โดยมีการคิดดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี จากการที่เข้ากองทุนหมู่บ้านเขาแก้วสามารถจัดสรรเงินกู้เป็นที่เรียบร้อย

สรุปได้คือ กองทุน ควรมีการผลัดระยะเวลาในการชำระเงินกู้ให้กับผู้กู้ ควรที่จะเปิดโอกาสให้ชุมชนทำโครงการที่ใหญ่ขึ้นเนื่องจากจะทำให้เกิดรายได้ที่แน่นอนขึ้น ควรมีการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกองทุนมากขึ้น เพราะบางหมู่บ้านอาจเกิดการไม่โปร่งใส และการแบ่งงานของคณะกรรมการที่ชัดเจน ส่วนในด้านผู้กู้ควรที่จะจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองให้ชัดเจน เพราะ จะได้เปรียบเทียบได้ว่าการที่กู้เงินไปนั้น คຸ້ມหรือไม่ ควรมีการประเมินโครงการของผู้กู้โดยคณะกรรมการต้องตรวจสอบว่าผู้กู้ได้กระทำตามโครงการที่กู้หรือไม่ ควรมีการตัดสินใจที่เด็ดขาดของคณะกรรมการในการอนุมัติเงินกู้โดยไม่เกิดการอคติ ลำเอียง รวมทั้งควรให้การศึกษาแก่คณะกรรมการกองทุนในการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบและการบัญชี และจากการสอบถามจาก ประชาชน และคณะกรรมการกองทุนทราบว่าหมู่บ้านได้รับเงินจัดสรรมาหลายประเภทแล้ว และคณะกรรมการกองทุนสามารถเรียกเก็บได้ครบทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย เพราะฉะนั้นคาดว่าเงิน กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ก็สามารถที่จะเก็บได้คืนเช่นกันและควรที่จะมีโครงการนี้ต่อเนื่องยิ่งขึ้นไปเพราะจะเป็นส่วนหนึ่งที่กระตุ้นเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศได้เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศให้มีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจที่ถาวรได้

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

อาจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ ศิลกุล และ อาจารย์ พงศ์มิตร โพธิ์กลาง อาจารย์ที่ปรึกษา และ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านการวิชาการ

คุณจรรยา ไตรลาศ พัฒนาการที่ปรึกษาด้านงบประมาณ ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน

นายอำเภอกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานและ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สุทธิดา ตามสีรัมย์

สารบัญ

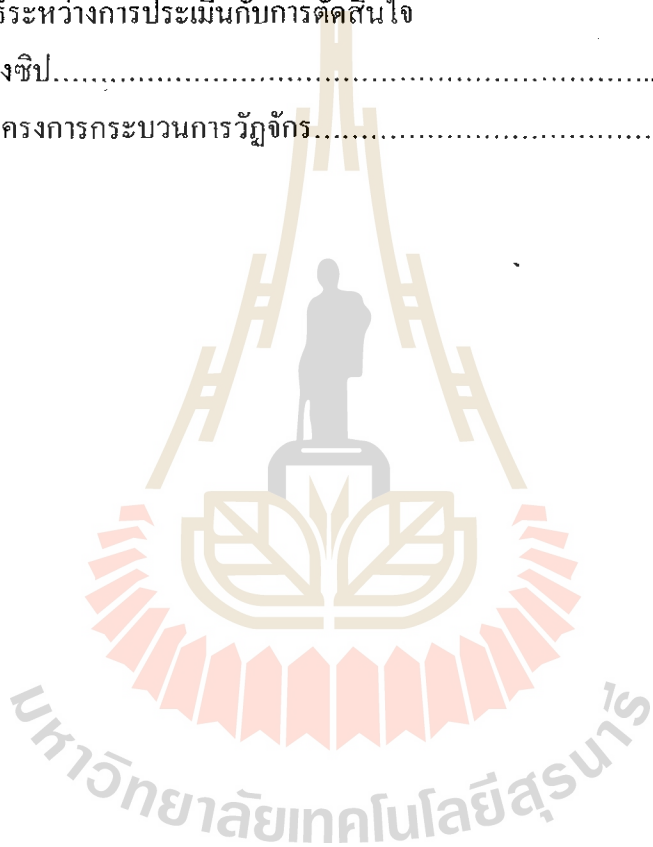
หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	จ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	3
4. วิธีการดำเนินการ.....	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	6
บทที่ 2 ปริทัศน์วรรณกรรม.....	7
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	9
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	12
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	13
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	14
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	18
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพชีโมเดล.....	20

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	27
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	27
2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน.....	39
4. เครื่องมือ.....	40
5. การเก็บข้อมูล.....	40
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	46
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	46
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม.....	52
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้.....	56
4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	57
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์.....	57
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	60
1. สรุป อภิปรายผล.....	60
2. ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก ก	64
ภาคผนวก ข.....	103

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	4
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ ในแบบจำลองชีพ.....	22
3. การประเมินโครงการกระบวนการวิจัย.....	24

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แบบตารางการเลือกกลุ่มตัวอย่างของประชากร.....	32
2. ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสำรวจข้อมูล บร. 1.....	48
3. จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำแนกตามแหล่งน้ำ.....	49
4. แสดงการหาค่าสถิติของข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ.....	51

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน มีการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีจิตความสามารถ ในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต

จังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองการเกษตร และอุตสาหกรรม รัฐบาลและประชาชน มีวิสัยทัศน์การพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีแผนพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อให้เป็นเมืองที่สงบสุข น่าอยู่ น่าท่องเที่ยว มีระบบผังเมืองที่ดี เป็นศูนย์กลางการศึกษา การพาณิชย์ การอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การเกษตรที่ปลอดภัยจากสารพิษ บริการโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐาน และเพียงพอ มีแรงงานที่มีศักยภาพสูง ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การรักษากฎมีปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนมีพื้นฐานให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ที่เพียงพอแก่การดำรงชีพ สนับสนุนการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม พัฒนาเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมการป้องกันปัญหาเสพติด รวมทั้งด้านการสาธารณสุข บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น พัฒนาระบบการบริหาร การให้บริการ และจัดการให้มีระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จากความพร้อมตามนโยบายการพัฒนา ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพ และรายได้ที่เพียงพอ แก่การดำรงชีพ ของตำบลวังกะทะ ทำให้ตำบลวังกะทะ สามารถรับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และดำเนินการจัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ ได้รับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนได้จำนวน 12 หมู่บ้านและ ได้มีการดำเนินกิจกรรมโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ อย่างสอดคล้องรับนโยบายรัฐบาล มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยอาศัยระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและ บริหารกองทุนหมู่บ้านจนประสบผลสำเร็จ ทำให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีโอกาสได้พัฒนาระบบ เศรษฐกิจของตนเอง และชุมชนท้องถิ่น ให้มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ตามวัตถุประสงค์โครงการ กองทุนหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจาก
 - 1.1 ในท้องถิ่นมีเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือไม่
 - 1.2 ในท้องถิ่นมีความสามารถจัดการบริหารกองทุนได้หรือไม่
 - 1.3 ในท้องถิ่นมีความสามารถสร้างกระบวนการพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาของตัวเองได้หรือไม่
 - 1.4 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมหรือไม่
2. เพื่อให้ทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ทำให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ไม่บรรลุเป้าหมายมีอะไรบ้าง
3. เพื่อให้ทราบว่าหมู่บ้านมีความเข้มแข็งหรือไม่ โดยใช้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย โดยการเก็บข้อมูลตามแบบ บร.2 และ บร.7
4. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเชื่อมโยงกันภายในท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล กระทั่งสู่ระดับประเทศ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

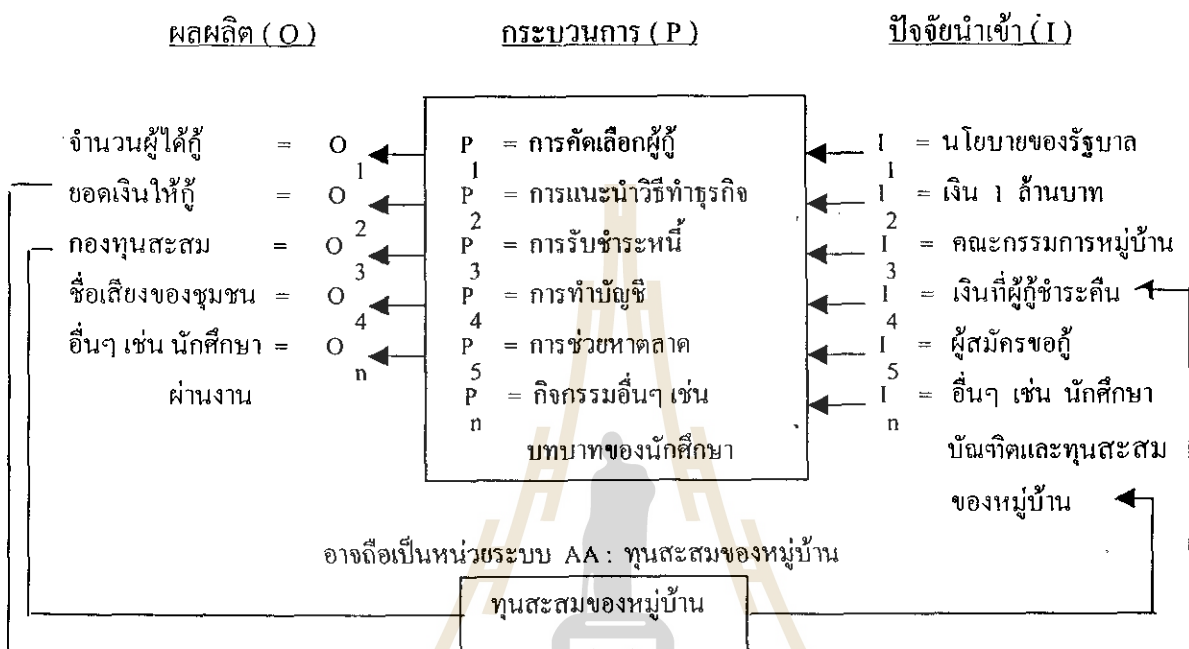
กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ ที่เรียกว่า “ ซิฟฟ์โมเดล ” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

C	ข้อมูลจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ข้อมูลจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ข้อมูลจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ข้อมูลจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

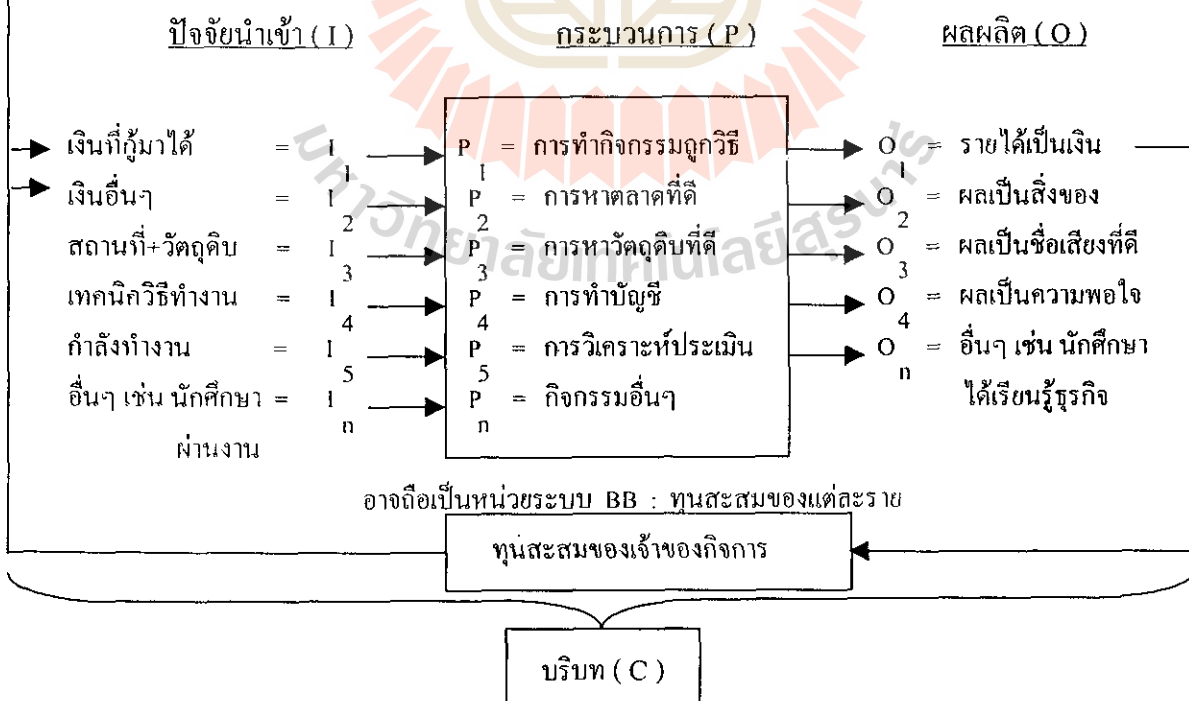

แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ ซิฟฟ์โมเดล ซึ่งมี
ส่วนประกอบ ดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

แผนภาพที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิที่ 1 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และผู้กู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริม ผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ มี กระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ ตาม รายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มี ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพ ตามรายการ และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้ แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำ ดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้ กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

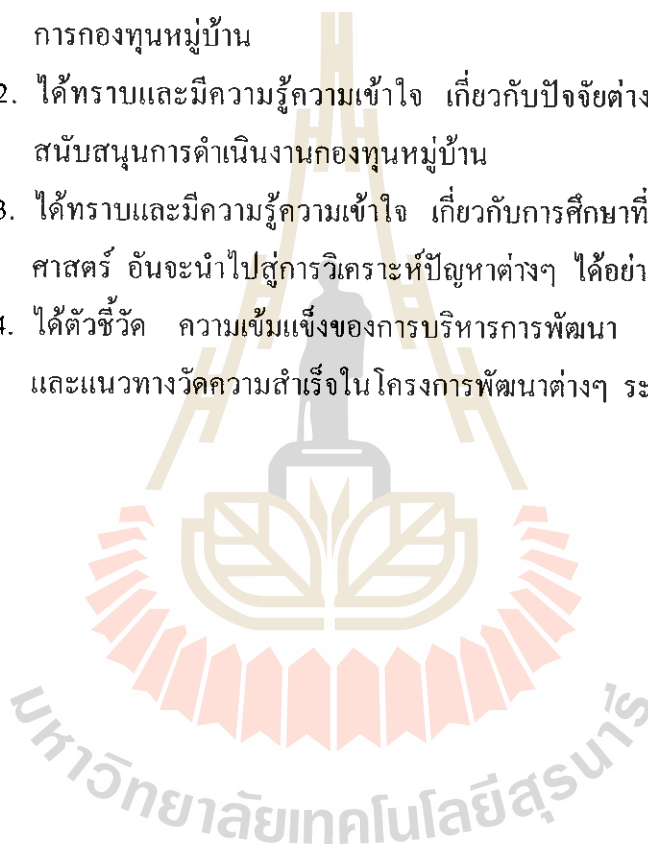
1. ศึกษาทำความเข้าใจ เกี่ยวกับเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ภายในหมู่บ้านที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
3. ใช้ ซิปพ์โมเดล วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน กำหนดตัวบ่งชี้ และตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบ บร. และวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. ประมวลผลข้อมูลตามประเด็น เพื่อใช้เขียนสารนิพนธ์ บทที่ 3 และบทที่ 4

6. ดำเนินการเขียนสารนิพนธ์ บทที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 บรรณานุกรม และภาคผนวก
จนสมบูรณ์ ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่างที่เป็นชุด
ภาคผนวก หมายเลข 1

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ
4. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนา เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความนำ

หลักวิชาการต่างๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่นๆ ที่สอดคล้องกัน เพื่อแสดงว่า หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระ และหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ ซึ่งหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าว มี 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้ สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ (ถ้ามี ได้แก่ หลักวิชาการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้ทำสารนิพนธ์นำมาใช้ ในการศึกษาวิจัย หรือแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน)

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของทางรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภา ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง ภายใต้กรอบปรัชญา เพื่อต้องการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชน ด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน รู้จักเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ส่วนราชการ ภาคเอกชน และประชาสังคม เพื่อกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2. หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะประสบความสำเร็จได้ ต้องประกอบ ด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

- 2.1 ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2.2 การบริหารจัดการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2.3 การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 2.4 การติดตาม และประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

3. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน
- 3.2 ส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง
- 3.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3.4 กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศ ทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

3.5 เสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชา ชนใน หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่ม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
- 4.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทพ. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ในระหว่างกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทน หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ ซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระ ตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

3. นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ ตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 3.1 ตาย
- 3.2 ลาออก
- 3.3 เป็นบุคคลล้มละลาย
- 3.4 คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 3.5 เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเหมือนไร้ความสามารถ
- 3.6 ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

4. การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับ เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุม

5. คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 5.1 กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- 5.2 กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผน การจัดสรรให้แก่กองทุน

5.3 จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

5.4 กำหนดแผนและออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และ แนวทางในการบริหารกองทุน

5.5 ออกระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

5.6 ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน

5.7 แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

5.8 ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

5.9 เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ หรือลูกจ้างส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจให้คณะรัฐมนตรี มีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการ ปฏิบัติราชการ หรือปฏิบัติงานตามปกติโดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานตาม เต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทน ให้แก่ผู้ช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

5.10 รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของ กองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

5.11 ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

6. การประชุมของคณะกรรมการ ให้นำข้อ 4 มาใช้กับการประชุมและ วินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

7. ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตาม ระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทน ตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรี แต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย เบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

2. สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- 2.2 ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและอนุกรรมการ
- 2.3 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ และของกองทุน
- 2.4 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- 2.5 ดำเนินการ และประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- 2.6 จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจง และฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- 2.7 พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- 2.8 ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- 2.9 ดำเนินการ หรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- 2.10 รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ของสำนักงานต่อคณะกรรมการ
- 2.11 ดำเนินการอื่นใด จาમที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนประกอบในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่่า

1. จะต้องมืครวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน เข้าร่วมการประชุม

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรม ชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษหรือรอก การลงโทษในความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือ สร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ
2. ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องคือระเบียบ ข้อบังคับกองทุน
3. เปิดบัญชีกับธนาคาร

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ขึ้นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
4. ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบ ข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว หมู่ที่ 10 ตำบลวังกะทะ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้าน เลขที่ 69 หมู่ที่ 10 ตำบลวังกะทะ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30130
2. วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.1 เพื่อส่งเสริมศักยภาพของหมู่บ้านในด้านการสร้างและพัฒนาความรู้ ป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาการเรียนรู้ทั้งภายใน และระหว่างชุมชน จนสามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้
 - 2.2 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการระบบ และพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนและทรัพยากร ธรรมชาติ ภูมิปัญญาในชุมชนหรือท้องถิ่น

- 2.3 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การสร้างกองทุนสวัสดิการแก่ประชาชน
 - 2.4 เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงิน สัจจะและรับเงินฝาก
 - 2.5 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นผู้มีคุณธรรม เป็นคนมีความซื่อสัตย์ เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เป็นคนไม่มัวในสิ่งอบายมุขและเป็นคนรู้จักรักสามัคคี
3. แหล่งที่มาของกองทุน
- 3.1 ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล จำนวนเงิน 1 ล้านบาท
 - 3.2 ได้มาจากเงินหุ้นของสมาชิก
 - 3.3 ได้มาจากเงินหรือทรัพย์สินรับบริจาค
 - 3.4 ได้มาจากค่าธรรมเนียมแรกเข้าของสมาชิก รายละ 20 บาท.
 - 3.5 ได้มาจากดอกผลหรือผลประโยชน์จากการจัดสรรกำไรของกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.6 ได้มาจากเงินฝากสัจจะออมทรัพย์และเงินรับฝาก
 - 3.7 ได้มาจากการกู้ยืมเงินภายนอกหมู่บ้านหรือภายในหมู่บ้าน
4. คุณสมบัติของสมาชิกและการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 4.1 เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
 - 4.2 ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่บ้านอย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป (ต้องพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน)
 - 4.3 สมัครเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
 - 4.4 สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ครัวเรือนละ 1 คนเท่านั้น
 - 4.5 เป็นผู้เห็นชอบในกฎระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน
 - 4.6 ต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า จำนวน 20 บาท
5. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 5.1 ลาออก

- 5.2 ย้ายที่อยู่อาศัยออกจากหมู่บ้าน
- 5.3 เสียชีวิต
- 5.4 ขาดส่งเงินออมสังจะติดต่อกันเกินกว่า 3 ครั้ง (3เดือน) โดยมิได้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการกองทุนทราบ
- 5.5 ที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง สองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม
- 5.6 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

6. การกู้ยืมของสมาชิก

6.1 ประเภทการกู้ยืม

- (1) กู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ
- (2) เงินกู้ยืมเพื่อการสร้างงาน
- (3) เงินกู้เพื่อการสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
- (4) เงินกู้ยืมเพื่อลดรายจ่าย
- (5) เงินกู้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน

6.2 อัตราดอกเบี้ย

- (1) ประเภทรอบครัวกู้ได้ไม่เกินรายละ 20,000 บาท
- (2) ประเภทกลุ่มอาชีพกู้ได้ไม่เกินกลุ่มละ 50,000 บาทดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท ต่อปี

6.3 คุณสมบัติของผู้กู้

- (1) ต้องเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เขาแก้ว หมู่ที่10 ตำบลวังกะทะ
- (2) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
- (3) ต้องมีสมาชิกค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน ขึ้นไป
- (4) มีความสามารถในการชำระเงินกู้ได้ในระยะเวลาที่กำหนด
- (5) ต้องนำเงินมาชำระการออมอย่างสม่ำเสมอ
- (6) การกู้เงินเหตุบรรเทาเร่งด่วน ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันหรืออยู่ใน คุลยพินิจของกรรมการ
- (7) ผู้กู้ต้องเขียนโครงการ ที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ารายได้คุ้มต่อการลงทุน

7. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

- 7.1 ปีนผลกำไรในอัตรา 15%
- 7.2 ดอกเบี้ยเงินฝากจะออมทรัพย์ ในอัตรา 15%
- 7.3 ค่าตอบแทนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในอัตรา 20%
- 7.4 เงินทุนการศึกษา และพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านในอัตรา 10%
- 7.5 เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนให้แก่สมาชิก ในอัตรา 5%
- 7.6 เพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ในอัตรา 10%
- 7.7 เพื่อพัฒนาสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ในอัตรา 10%
- 7.8 เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการบริหารกองทุน ในอัตรา 10%
- 7.9 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร ในอัตรา 10% (เฉลี่ยคืน)

8. ตำแหน่งหน้าที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการมีวาระในการบริหารงานคราวละ 2 ปี และติดต่อกันไม่เกิน 2 วาระ และเมื่อครบวาระต้องมีการคัดเลือกใหม่ หากคณะกรรมการท่านใดลาออกต้องมีการแต่งตั้งหรือจัดสรรใหม่ เมื่อคณะกรรมการหมดวาระให้ทำหน้าที่รักษาการจนกว่าจะได้คณะกรรมการชุดใหม่ ซึ่งจะต้องทำการเลือกให้เสร็จภายใน 15 วัน นับจากวันหมดวาระหากมีกรรมการท่านใดลาออกหรือหมดวาระก่อนกำหนด ให้คณะกรรมการที่เหลือพิจารณาผู้ที่เหมาะสมในหมู่บ้านมาดำรงตำแหน่งแทนโดย จะมีวาระเท่ากับคณะกรรมการในตำแหน่งที่ว่างลง ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วย

- 8.1 ประธาน ทำหน้าที่ ควบคุมการดำเนินงานของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รับฟังปัญหาจากสมาชิกเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา
- 8.2 รองประธาน ทำหน้าที่ ทำการแทนประธานคราวที่ประธานไม่อยู่หรือตามที่ได้รับมอบหมาย
- 8.3 เลขานุการ ทำหน้าที่ บันทึกการประชุม ติดต่อบริษัทงานทั้งภายในภายนอกหมู่บ้าน

- 8.4 เสร็จ (การเงิน) ทำหน้าที่ ดูแลสดตามจำนวนที่จำกัด ออกใบเสร็จ รับ- จ่าย เงินประจำ จัดทำรายงานทางการเงินและจัดแสดงให้สมาชิกทราบ และควบคุมการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีธนาคาร
- 8.5 บัญชี ทำหน้าที่ บันทึกการรับรายจ่ายประจำวัน จัดทำรายงานประจำเดือนจัดทำงบดุลประจำปี และปิดบัญชีสิ้นปีเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน
- 8.6 ประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ เผยแพร่ความรู้ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก ทำความเข้าใจแก่สมาชิก เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ และในเรื่องที่สมาชิกไม่เข้าใจ
- 8.7 ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ ตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการได้ตลอดเวลาจัดทำรายงานการตรวจสอบให้สมาชิกและกรรมการทราบ และสรุปผลการตรวจสอบประจำปีทุกสิ้นปี
- 8.8 นายทะเบียน ทำหน้าที่ สืบรวจประชาชนในหมู่บ้านทุกครัวเรือน/อาชีพ/จำนวน ประชากร และรับสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 8.9 สวัสดิการ ทำหน้าที่ จัดสรรเงินหลังจากการหมุนเวียนกลับของกองทุนมาจัดสรรสวัสดิการให้แก่สมาชิกและคนในหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมโดยมติเห็นชอบร่วมกันของคณะกรรมการ

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมวดที่ 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาทในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น
3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นชอบในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้กู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
5. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย
6. การกำหนดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสม แห้งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้ หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้

หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชี หรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

7. ในกรณีที่ผู้กู้คิดสัญญา ไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียค่าปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอน สำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันในการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิก หรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้ รายหนึ่งรายใดก็ได้ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก ด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

8. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ในการขอกู้ยืมเงิน หรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุน มีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระ เต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อลงมติให้ผู้กู้ ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการขอกู้ยืมเงิน พ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลา 30 วัน หลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรค 2 ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลา 2 ปี

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

1. รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะได้สรุป “ รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล ” ในหนังสือ รวมบทความทางการประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ , (บรรณาธิการ), 2544 : 221-234] ดังนี้

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL แบบจำลองประเภทนี้ ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้ทราบรายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงการอื่นอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้า เพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้งที่

ประเมินโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้า เพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้งที และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสม และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

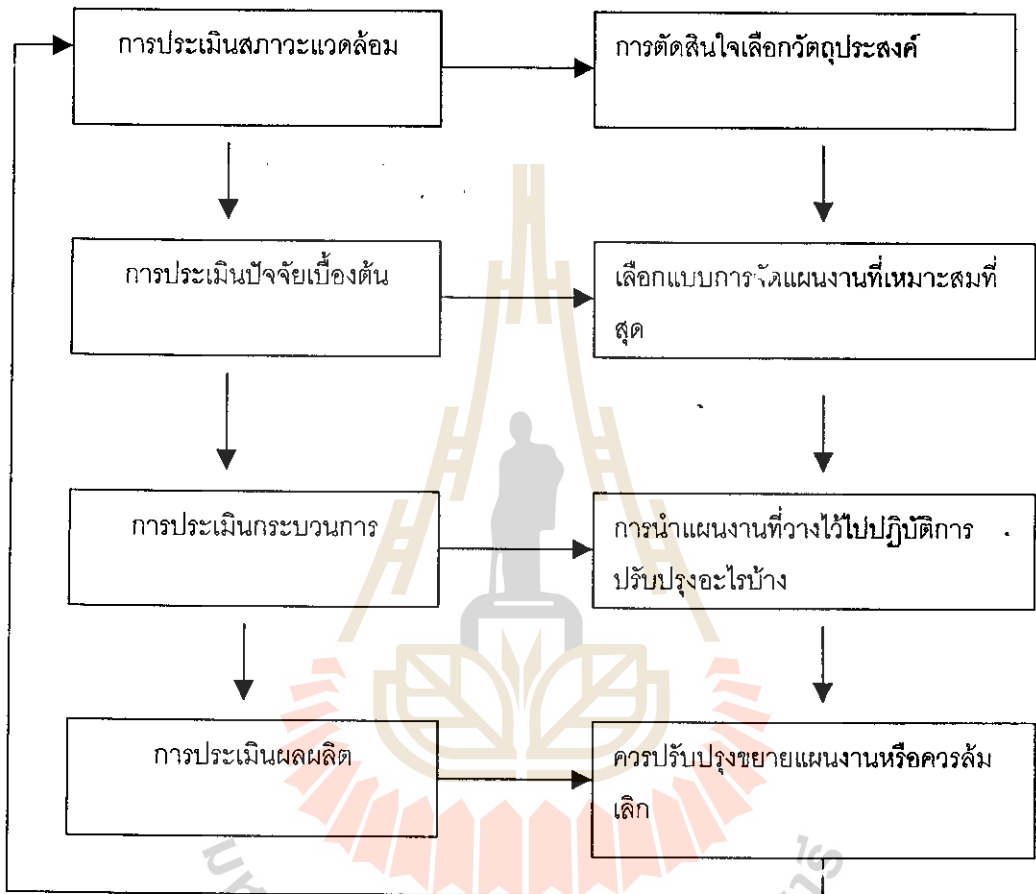
แบบจำลองนี้จะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจ เกี่ยวกับการวางแผน ในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง เพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ .
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจ เพื่อตัดสินใจ และดูผลสำเร็จของโครงการ

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองชิป

ประเภทของการประเมิน

ประเภทของการตัดสินใจ

การนำเอาแบบจำลองชิปไปใช้ประเมิน ทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าจะหา
2. โครงการที่มีอยู่ แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

2. รูปแบบการประเมินแบบชีพีโมเดล (เขาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี ,2542 :46 – 60)

การประเมินผลโครงการ คือ การหาแนวทางตัดสินใจ (decision making) และการประเมินผลโครงการไม่มีเป้าหมายเพื่อการค้นหา สะสมความรู้ของการวิจัยข้อไป แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งที่โครงการได้ดำเนินไปแล้ว สิ่งใดที่ควรจะดำเนินต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และศึกษาระหว่างดำเนินโครงการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรปรับปรุง เพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ ดังนั้นการประเมินผลโครงการจึงจำต้องคำนึงถึงคุณค่า และข้อตกลงต่างๆ ของโครงการอย่างดีก่อนที่จะดำเนินโครงการที่แท้จริง ในการประเมินผลโครงการ จึงต้องมีการวางแผนการประเมินผลอย่างมีระบบ ให้สอดคล้องกับแผนโครงการ และได้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มกำหนดโครงการ จนเสร็จสิ้นโครงการ

โครงการประเมินผลใดๆ ก็ตาม จะต้องมียุทธศาสตร์ (Goal) ที่ชัดเจน โดยทั่วไปจะประกอบด้วยเป้าหมาย 2 ประเภท คือ

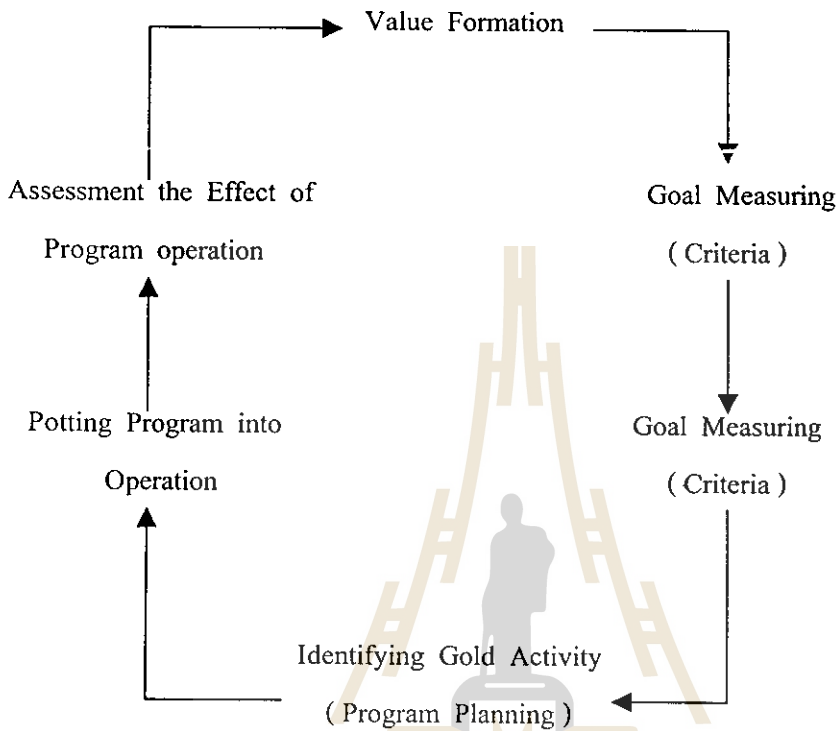
1. เป้าหมายของโครงการ (The program goals) เป็นวัตถุประสงค์ของโครงการโดยเฉพาะ เพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นมีขึ้นเพื่ออะไร และจะได้ผลอะไรบ้าง
2. เป้าหมายทางการวิจัย (The research goals) ใช้สำหรับตรวจสอบกระบวนการดำเนินโครงการ และผลผลิตที่ได้จากโครงการว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ อย่างไร

ในทางปฏิบัติ เมื่อมีนโยบายประเมินผลโครงการใด ก่อนดำเนินการวางแผนโครงการก็มักจะมีการศึกษานำ (Pilot studies) เสียก่อน หรือมีการสำรวจ Need Assessment เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับวางแผนโครงการ

ขั้นตอนที่ควรศึกษาในการดำเนินการวางแผนโครงการประเมินผล

1. ตรวจสอบว่ามีโครงการใดที่ต้องการประเมินผล
2. จะประเมินผลเรื่องอะไร อย่างไร เมื่อไร
3. การเลือกเครื่องมือ (Assessment tolls)
4. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การรายงาน และการนำผลไปใช้

สำหรับการวางแผนและการประเมินโครงการนั้น เป็นกระบวนการวัฏจักร ดังภาพต่อไปนี้

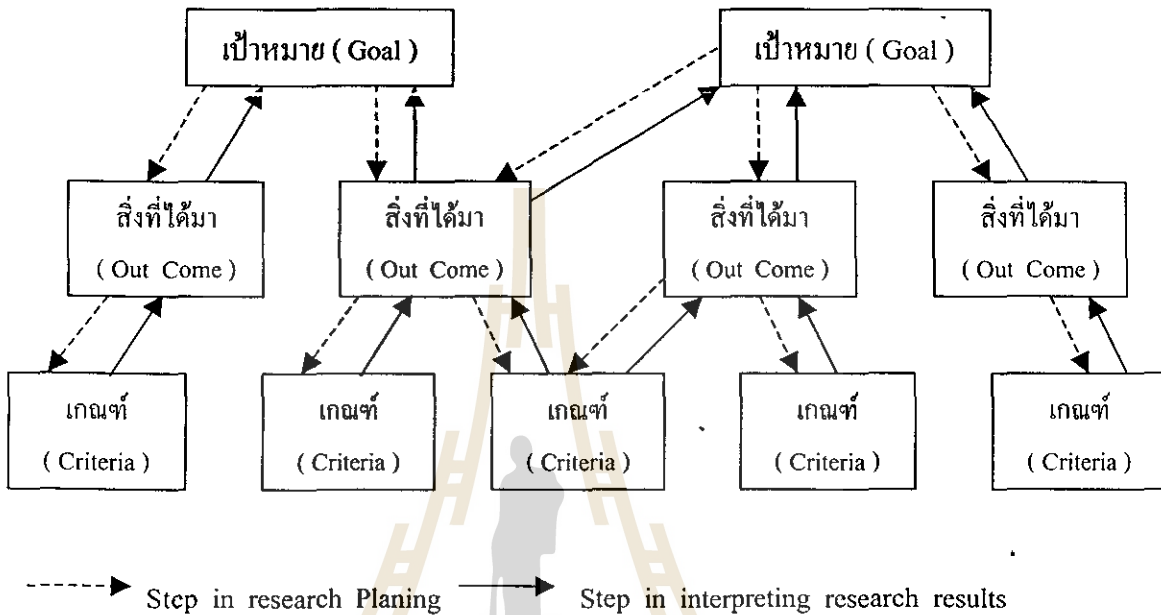

แผนภาพที่ 3 การประเมินโครงการแบบกระบวนการวัฏจักร

การประเมินโครงการทั่วไป มักจะใช้การประเมินผลทั้งแบบ Formative evaluation และแบบ Summative Evaluation ตลอดจนมีการประเมินการดำเนินโครงการระยะสั้น และระยะยาว ตามแผนการประเมินผลที่ได้วางไว้

Formative Evaluation เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเป็นสำคัญ ซึ่งมักจะใช้ประเมินผล ระหว่างวางแผน หรือระหว่างพัฒนาโครงการ ผลที่ได้จาก Formative Evaluation นั้น จะช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนั้น Formative Evaluation อาจใช้ในระหว่างดำเนินโครงการ จะช่วยตรวจสอบว่า โครงการได้ดำเนินการไปตามแผนของโครงการอย่างไร อาจเรียกชื่อเฉพาะว่า Implementation Evaluation หรือ Formative Evaluation อาจตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่าดำเนินได้ผลเพียงไร เรียกว่า Process Evaluation

รับสิ่งที่ได้จากโครงการ และเกณฑ์ที่ใช้สำหรับประเมินผล (Out Comes and Criteria) นั้น อาจแสดงในรูปย่อๆ ที่เรียกว่า The triangle of inference in evaluation ดังต่อไปนี้

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบ ซิฟท์โมเดล ดังกล่าวแล้ว ทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้ว และเพิ่มศักยภาพให้กับหมู่บ้านที่ยังจัดตั้งกองทุนไม่แล้วเสร็จ ดำเนินการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายไปด้วยดี เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิต ที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมี

โอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยเนื้อหาหลักสูตรที่ทำการศึกษามุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรนี้จะได้รับ “ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ” ซึ่งจะได้เป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวอีกทางหนึ่งด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษา เพื่อเข้าไปช่วยเหลือ ส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านและชนบท เพื่อสร้างศักยภาพ และยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเพื่อให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของโครงการ อาทิ จุดประสงค์ของโครงการ วิธีดำเนินการ ข้อดี และข้อบกพร่องที่ได้รับ ต้นทุน ความคุ้มค่า โอกาสความสำเร็จ หรือ ความสอดคล้องของโครงการกับแผนงานหลัก เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขโครงการก่อนที่จะทำการตัดสินใจ ในการคัดเลือกโครงการไปดำเนินการต่อไป

1. วิธีการประเมินโครงการ

1.1 วิธีการประเมินโครงการโดยระบบ

เป็นการนำองค์ประกอบทุกส่วนของระบบของ โครงการมาประเมิน จำแนกออกเป็น 4 ระบบ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม Context Evaluation การประเมินสถานะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ ต่อการตัดสินใจ หากประเมินสถานะแวดล้อมนี้มีลักษณะ เด่น ๆ ที่สำคัญ มากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสถานะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการที่ประชุมและสถานการณ์

วิธีการประเมิน สถานะแวดล้อม มี 2 วิธี คือ

1. Contingency Mode
2. Congruence Mode

Contingency Mode เป็นการประเมินเพื่อหาโอกาสและผลักดันจากภายนอกระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ คำถามที่ใช้ในการประเมินสถานะแวดล้อมแบบ Contingency Mode คือคำถามประเภท “ถ้า...แล้ว”

Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

ในการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางของหน่วยที่จะประเมิน เพื่อที่จะได้สอดคล้องกับนโยบายและการตัดสินใจในการบริหารของระบบ ดังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินกับผู้บริหารนักประเมินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจปัจจุบัน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจในอนาคต ให้แก่ผู้บริหาร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น Input Evaluation เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยดูว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยบรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- 1.1. ความสามารถของหน่วยงานหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดการโครงการ
- 1.2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 1.3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ได้การดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ

ผลที่ได้รับจากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในการของราคาและกำไร Cost and Benefit ที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินในด้านการศึกษา ผลกำไรอาจไม่อยู่ในรูปตัวเลขก็ได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้ จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าจ้างเท่าใด วางแผนดำเนินการอย่างไร ซึ่งแตกต่าง จากการประเมินสถานะแวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการทำเฉพาะกรณี นั้น ๆ และวิเคราะห์ ภายในโครงการเท่านั้น

รูปแบบของคำถามที่ใช้ถามมีมากมายเช่น วัตถุประสงค์จะกำหนดวิธีการดำเนินการ ได้หรือไม่และประสบผลสำเร็จหรือไม่ วิธีการที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะจำเป็นกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร ฯลฯ คำถามต่างเหล่านี้จะแสดงถึงความสำคัญของการประเมินข้อเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น เพื่อที่จะได้เป็นตัวกำหนดยุทธวิธีเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคำถามที่จะใช้มีตั้งแต่ระดับกว้าง ๆ และคำถามเฉพาะ

3. การประเมินกระบวนการ Process Evaluation เมื่อแผนการได้รับอนุมัติและจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ Feed Back แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการคือ

1. เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอน ที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน
3. เพื่อเป็นรายการสะสมถึงปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการ มี 3 วิธีคือ

1. แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในโครงการซึ่งอาจจะเป็นสิ่งต่อไปนี้ เช่น ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในกลุ่มบุคลากร วิธีการสื่อสาร การให้เหตุความเข้าใจและเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์ของแผนการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในแผนกนั้น และผู้ที่ได้ผลกระทบของแผนการ ความเพียงพอ ของแหล่งทรัพยากร อุปกรณ์ อำนวยความสะดวกบุคลากร ปฏิบัติการปฏิบัติงานเป็นต้น
2. เกี่ยวกับการวางโครงการและการตัดสินใจก่อนวางแผน โดยผู้อำนวยการระหว่างการดำเนินโครงการนั้น ตัวอย่างการตัดสินใจก่อนวางแผน
3. ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการ จะบอกลักษณะ สำคัญใหญ่ ๆ ของโครงการเป็นตัวแทนโน้ตที่ ต้องการ ปริมาณของการอภิปรายที่จะมีในความหมายนี้ เพื่อบรรยายว่า อะไรเกิดขึ้นจริง ๆ สารนิเทศนี้จะให้ประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการกำหนดว่า ทำไมวัตถุประสงค์จึงบรรลุหรือไม่บรรลุผล

ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่างคือ

1. การจักหนักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
2. เครื่องมือสื่อในการบรรยายกระบวนการ

3. การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินกระบวนการ และบุคลากรในโครงการหรือในแผนงานเอง

4. การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจสิน

โดยสรุปภายใต้การประเมินกระบวนการ สารนิเทศจะถูกวิเคราะห์รวบรวม และเสนอเท่าที่ผู้ดำเนินโครงการต้องการสารนิเทศนั้น อาจจะไม่บ่อยทุกวันถ้าจำเป็น เฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาแรก ๆ ของโครงการทั้งนี้ การประเมินนี้ ไม่เพียงแต่ให้สารนิเทศที่ต้องการแก่ผู้ตัดสินใจการคาดคะเน ล่วงหน้า และการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังต้องบันทึกสารนิเทศ ของกระบวนการ สำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการด้วย

4. การประเมินผลผลิต Product Evaluation มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักร ของโครงการเท่านั้น แต่ยังมี ความจำเป็น ยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ระเบียบวิธีทั่ว ๆ ไป ของการประเมินผลผลิตจะรวมถึงต่อไปนี้ เข้าไว้ด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ ในการวัดที่สัมพันธ์ กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วย มาตรฐานสมบูรณ์ Absolution Criteria หรือ มาตรฐานสัมพันธ์ Relative Criteria ที่กำหนดไว้ก่อน แลทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมด้วย

การนำเอาแบบจำลองชีพพี ไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ลงมือกระทำ
3. โครงการในระหว่างกำลังดำเนินอยู่

1.2. การทำงานของกระบวนการประเมิน

การประเมินโครงการที่มีประสิทธิภาพ สามารถจำแนกเป็นขั้นตอน ได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการในการดำเนินโครงการของผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์ด้านเทคนิคทางวิชาการและสภาพแวดล้อมของโครงการ อาทิ ความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลกับจุดประสงค์ของโครงการนั้น ๆ
3. วิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้นที่เข้าสู่โครงการ
4. วิเคราะห์การบริหารโครงการและการจัดรูปแบบโครงการ

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินโครงการประกอบด้วยระเบียบวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย กระบวนการแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญต่อการประเมินทั้งสิ้น เรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับแบบแผน คือการกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความสำคัญและจำเป็นอย่างไร คำถามต่าง ๆ เหล่านี้ผู้ประเมินจะต้องทำความเข้าใจก่อนเริ่มต้นการทำการประเมิน

2.1 ความหมายและประเภทของประชากร

ประชากร (Population) หมายถึง กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ เป็นต้น หรือ อาจเป็นสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ หรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น วัตถุ หิน แร่ธาตุ ก็ได้ ซึ่งมีลักษณะ ที่สามารถมองเห็นได้และรับรู้ได้ เพื่อความสะดวกในการประเมินจึงแบ่งประเภทของประชากรออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประชากรแบบแบบจำกัด Finit Population ประชากรแบบจำกัด คือ ประชากรที่สามารถเจนนับและประชากร ได้ทั้งหมด ว่ามีจำนวนเป็นเท่าใด เช่น จำนวนสมาชิกเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกเงินฝากสัจจะ จำนวนนักเรียนในหมู่บ้าน จำนวนรถยนต์ใน 2 ประเภท ดังนี้
2. ประชากรแบบไม่จำกัด Infinite Population คือประชากรที่สามารถเจนนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนเท่าใด เช่น จำนวนปลาในบ่อน้ำ จำนวนผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ในตลาด เป็นต้น

การกำหนดขอบเขตของประชากร ย่อมขึ้นอยู่กับขอบเขตของวัตถุประสงค์การประเมิน โครงการและประโยชน์ ที่จะนำผลการประเมินไปใช้ เช่น ในที่นี้ขอบเขตการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว ประชากรที่ใช้ในการประเมินจะอยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน เขาแก้ว อำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา และจะต้องกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) เช่น ประชากร ที่ต้องการเป็นบุคคล หน่วยวิเคราะห์จะต้องเป็นบุคคล ถ้าประชากรของการศึกษาเป็นหน่วยงานหน่วยการวิเคราะห์จะต้องเป็นองค์กรหรือหน่วยงาน โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง หน่วยงานต่าง ๆ มาศึกษา แม้ว่าบางครั้งอาจจะต้องไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรของหน่วยงานที่ได้ ถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างก็ตาม ดังนั้น การกำหนด หน่วยการวิเคราะห์จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องให้ความสำคัญ และ ผู้ประเมินได้กำหนด หน่วยวิเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้ ไว้ดังนี้

- หน่วยบุคคล ได้แก่ สมาชิกในหมู่บ้าน สมาชิกหรือองค์กรต่าง ๆ

- หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานรักษาความปลอดภัยภายในหมู่บ้าน หน่วยงานป้องกันยาเสพติด หน่วยงานกองทุนหมู่บ้าน หน่วยงานสตรีกลุ่มแม่บ้าน หน่วยงาน อสม. ภายในหมู่บ้าน
- หน่วยพืช ได้แก่ ประเภทสวนไม้ยืนต้น ประเภทสวนพืชล้มลุก ประเภทพืชไร่
- หน่วยสัตว์ ได้แก่ สัตว์เลี้ยงทั่วไป สัตว์เลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อการค้า
- หน่วยวัตถุ ได้แก่ รถยนต์ สิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องใช้ภายในบ้าน เครื่องมือทำเกษตร

2.2. ความหมายของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.2.1. กลุ่มตัวอย่าง (Sample Or Sampling Group) หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือตัวแทนของประชากรที่นำมาใช้การศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน

กลุ่มตัวอย่าง ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากประชากร
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

2.2.2. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยที่ได้ผลตรงกับลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษาต้องได้จากการศึกษากับประชากรแต่เนื่องจากมีข้อจำกัดในการศึกษากับประชากรสำหรับใช้ในการศึกษาจึงเป็นวิธีการที่นักวิจัยนำมาใช้

R.V. Krejcie and D.W. Morgan ได้จัดทำตารางระบุกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มเมื่อทราบประชากร

จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
10	10	50	44	100	80
150	108	200	132	250	152
300	169	340	181	400	196
440	205	500	217	600	234

ตารางที่ 1 แบบตารางระบุกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มหาประชากร

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

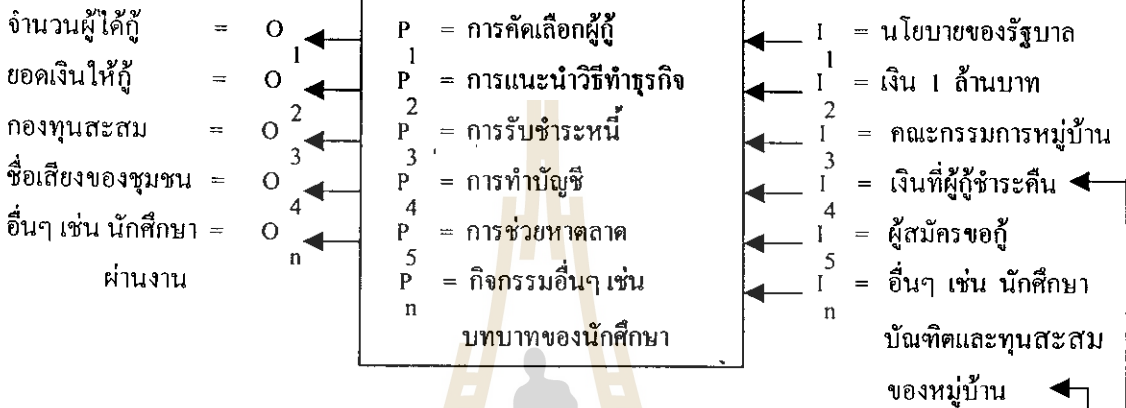
แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ ซิฟท์โมเดล ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและนำเสนอส่งเสริมผู้

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (P)

ปัจจัยนำเข้า (I)

อาจถือเป็นหน่วยระบบ AA : ทุนสะสมของหมู่บ้าน

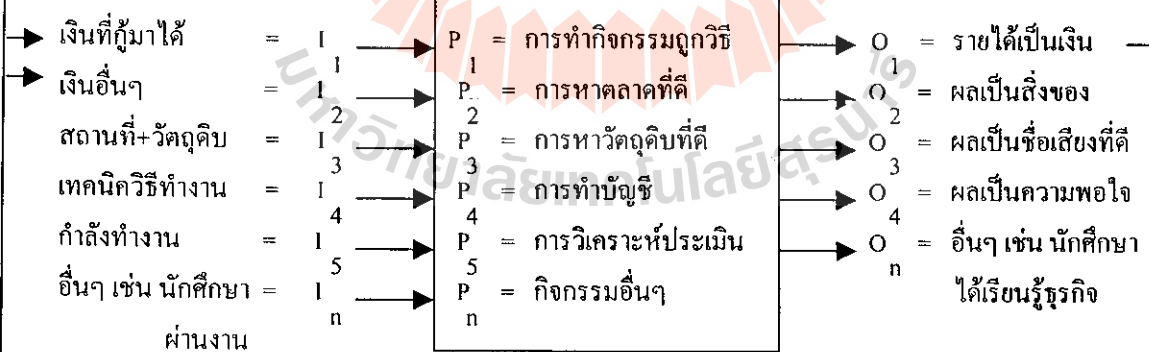
ทุนสะสมของหมู่บ้าน

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจกรรมของผู้แต่ละราย (B1...Bn)

ปัจจัยนำเข้า (I)

กระบวนการ (P)

ผลผลิต (O)

อาจถือเป็นหน่วยระบบ BB : ทุนสะสมของแต่ละราย

ทุนสะสมของเจ้าของกิจการ

การเงิน (C)

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดของหน่วยระบบ A และ B ซึ่งได้รายการตัวชี้วัดดังนี้

1. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
ผู้ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ก็คือ

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบท รอบนอกประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความยากจนของประเทศ
- นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)
- สภาพการขาดดุลการค้าของประเทศ
- สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- ความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท
- ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่นสภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่าและหนองน้ำ
สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน เป็นต้น ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบท
ภายในท้องถิ่นประกอบไปด้วยตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- สภาพปัจจุบัน
- ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
- ด้านวัฒนธรรม
- การรวมกลุ่ม หรือองค์กร
- ภาระหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ดินทำกิน ฐานะฐานะทางการเงิน
- ความสามัคคี ความขยัน แหล่งท่องเที่ยว แหล่งอาหาร
- การแตกแยก ความไม่สามัคคี การละทิ้งท้องถิ่น โรคภัยประจำท้องถิ่น

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1. นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2. เงิน 1 ล้านบาท

2.3. คณะกรรมการหมู่บ้าน

- กระบวนการคัดเลือกกรรมการเป็นไปตามระเบียบกองทุน ฯ และวิธีการที่หมู่บ้านชุมชนเมืองกำหนดไว้
- คุณสมบัติกรรมการตามระเบียบกองทุน
- ความรู้ประสบการณ์และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน

2.4. เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

- สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน
- มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน

2.5. ผู้สมัครขอกู้

- ความเป็นไปได้ในโครงการที่ขอู้
- ถูกต้องตามกฎหมายและจารีตประเพณี

2.6. มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนแล้ว

2.7. มีการระดมสะสมของหมู่บ้าน เช่น เงินฝากสัจจะ

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

3.1. การคัดเลือกผู้กู้

- รู้แผนการผลิตและแผนการตลาด
- รู้จักการใช้เงินสดหมุนเวียน เพื่อใช้ในการประกอบโครงการ
- ตั้งใจในการประกอบอาชีพ
- มีอาชีพสุจริต
- ถูกต้องตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2. การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

- มีหน่วยงานหรือองค์กรใดบ้างเข้าส่งเสริมและให้แนะนำ
- การสืบทอด และการถ่ายทอดความรู้ จากบนลงล่าง

3.3. การรับชำระหนี้

- ชำระหนี้ถูกต้องครบถ้วน ตรงเวลา
- มีการคิดค่าปรับกรณีชำระหนี้ล่าช้าหรือไม่

3.4. การทำบัญชี

- คณะกรรมการกองทุนมีความรู้ความสามารถในการทำบัญชีกองทุน
- สมาชิกผู้กู้ยืมมีความรู้ในการทำบัญชี เพื่อวัดผลการดำเนินงานของผู้กู้เอง

3.5. การช่วยเหลือ

- พ่อค้าคนกลาง การต่อรองราคา
- แหล่งรับสินค้าจากหมู่บ้านผู้ชุมชน
- หน่วยงานของรัฐบาลการประกันราคา

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1. ผลโดยตรง Immediate Result ได้แก่ ตัวแปร

- จำนวนผู้กู้
- ยอดเงินให้กู้

4.2. ผลกระทบโดยตรง Direct Impact ได้แก่ตัวแปร

- จำนวนผู้ที่กู้ได้
- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น
- ภูมิปัญญาชาวบ้านถูกนำมาใช้

4.3. ผลกระทบทางอ้อม Indirect Impact ได้แก่ตัวแปร

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- ท้องถิ่นมีภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้แก่ จำนวนผู้นำเครือข่าย กิจกรรมพัฒนาเครือข่าย

2. ตัวชี้วัดหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B หน่วยการดำเนินการกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

- 1.1. ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบA(ตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1)

1.2. ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับตัวชี้วัดระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A (ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1.2)

1.3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- หนี้สินนายทุนนอกระบบของผู้กู้
- อาชีพของผู้กู้
- รายได้ของครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1. เงินที่กู้มาได้
- 2.2. เงินอื่น ๆ
- 2.3. สถานที่และวัตถุดิบ
- 2.4. เทคนิควิธีทำงาน
- 2.5. กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วย

- 3.1. การทำฉลากวิธี
- 3.2. การหาตลาดที่ดี
- 3.3. การหาวัตถุดิบที่ดี
- 3.4. การทำบัญชี
- 3.5. การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

- 4.1. ผลโดยตรง ได้แก่
 - รายได้เป็นเงิน
 - ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ต้องการ

4.2. ผลกระทบโดยตรง

- ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
- ผู้กู้ได้ทำกิจการที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.3. ผลกระทบทางอ้อม

- ผู้ที่มีการพึ่งพาตนเอง
- การกลับคืนถิ่นของประชากร
- ผู้ที่มีชื่อเสียงในการประกอบกิจการที่สำเร็จ

3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ผลการศึกษาเพื่อกาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน มีประเด็นที่ควรนำมาประเมินดังนี้

1. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้
2. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี
3. ในชุมชนเกิดการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน
4. ในชุมชนมีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก เป็นประจำ
5. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์
6. ชุมชนมีการยกย่องคนที่ทำความดี
7. ชุมชนมีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ คนชรา เด็ก
8. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
9. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสดหาความรู้
10. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น รักใคร่ปรองดองกัน
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิด โดยสมาชิกใน ชุมชนตัวแปรที่เกิดขึ้นในตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน มีดังนี้
 - ด้านความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การยกย่องทำความดี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก คือ มาก ปานกลาง น้อย
 - การมีอาชีพเลี้ยงครอบครัว ความอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง การรวมตัวกลุ่มองค์กร การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คือ เพิ่มขึ้น ลดลง
 - โอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ผู้นำที่มีความยุติธรรม การร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน คือ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

4. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้แก่แบบรายงาน ต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมีดังนี้

1. แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร. 5 ((แบบรายงานผลการจัดเวทีบริการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร.11(แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)
12. แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
13. แบบรายงาน จปฐ (แบบรายงานความจำเป็นขั้นพื้นฐาน)
14. แบบรายงาน กชช2ค.

5. การเก็บข้อมูล

5.1. ข้อมูลใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล Personal Data เป็นค่าหรือคุณลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา ผู้รับบริการและผู้ปฏิบัติงานโครงการ เป็นต้น

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม Environmental Data เป็นค่าหรือคุณลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม เช่น สภาพกองทุน สภาพท้องถื่น
3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม Behavioral Domain เป็นค่าหรือคุณลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวกับมนุษย์ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ
 - 3.1. ข้อมูลด้านความคิด Cognitive Domain เป็นค่าหรือคุณลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความสามารถที่เกิดจากความสามารถทางสมอง เช่นสติปัญญา ความถนัด
 - 3.2. ข้อมูลด้านอารมณ์ Affective Domain เป็นค่าหรือคุณค่าหรือคุณลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เช่น ความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ
 - 3.3. ข้อมูลด้านการกระทำ Psychomotor Domain เป็นค่าหรือคุณลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวกับการแสดงออก หรือการปฏิบัติ

5.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ผู้จัดทำได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยหลายวิธี อันได้แก่

1. การสังเกต Observation การสังเกตการกระทำได้โดยการใช้หู ใช้นาเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตาม การสังเกตแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ
 - 1.1. การสังเกตโดยตรง Direct Observation เป็นการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนโดยตัวผู้สังเกตเอง
 - 1.2. การสังเกตทางอ้อม Indirect Observation เป็นการให้ผู้อื่นสังเกตพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างแล้วมาเล่าให้ผู้สังเกตหรือผู้วิจัยฟังในภายหลัง
2. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ
3. แบบสอบถามและแบบสำรวจโดยใช้แบบ บร. 2 บร.11
4. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
5. การจัดประชุมเวทีระดับตำบลโดยกลุ่มบัณฑิตอาสา
6. การศึกษาจากผู้รู้และแหล่งวิชาการต่าง ๆ
7. การสำรวจ
8. การอภิปรายกลุ่ม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน และถ้าพบว่ามีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่ง

ที่มาหรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาจัดเรียบเรียงจนได้ประเด็นที่ชัดเจน ดังปรากฏในบทที่ 4

5.3. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

การทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ผู้จัดทำได้ใช้ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. กำหนดข้อมูล และตัวชี้วัด ว่ามีอะไรบ้าง เป็นข้อมูลที่อยู่ในลักษณะใด ระดับของข้อมูลใดและจะใช้อะไร เป็นตัวชี้วัดจึงจะต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงอย่างแท้จริง
2. กำหนดแหล่งข้อมูล เป็นขั้นตอนของการพิจารณาแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ ข้อมูลอยู่ที่ไหนพร้อมกับกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะมีข้อมูลที่ต้องการอย่าง ครบถ้วนและสอดคล้องกับความต้องการ
3. เลือกกลุ่มตัวอย่าง
4. เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังที่กล่าวมาในข้อ 5.2
5. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล เพื่อที่จะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพที่สามารถนำมาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง ซึ่ง ก่อนจะออกเก็บข้อมูลจะต้องมีการวางแผนและเตรียมการวิธีการดำเนินการ เพื่อที่จะได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้อย่างครบถ้วน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล Analysis Of Data เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มา จัดกระทำให้เป็นระบบ เรียบเรียง เพื่อสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของ ข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยการใช้สถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของระดับข้อมูล

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของ ตัวเลข
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ใน ลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็น แล้วสรุปโดยการประมวล ความคิดเห็นเป็นข้อความที่นำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ

6.1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำมาใช้ ได้แก่

1. การแจกแจงความถี่ Frequency เป็นสถิติที่แสดงจำนวนในลักษณะของความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ เช่น ข้อมูลเพศ ข้อมูลรายนต์ ข้อมูลด้านการศึกษา
2. ค่าร้อยละ Percentage เป็นค่าสถิติพื้นฐานที่นำมาเปรียบเทียบกัน ที่แสดงว่ากลุ่มเป้าหมาย คิดเป็นเท่าไร โดยอาศัยฐานข้อมูลที่มีฐานเท่ากับ 100 หน่วย เช่น ข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูล ตัวชี้วัด ความเข้มแข็ง ของชุมชน บร.2 ที่มีสูตรการคิดคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมาย} * 100}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}}$$

3. การวัดค่ากลางของข้อมูล ค่ากลางของข้อมูลที่น่ามาใช้ มีดังนี้
 1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของข้อมูล โดยการนำค่าของข้อมูลทุกตัวมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูล

$$\text{โดยที่ } \overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ X = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum X$ = ผลรวมของข้อมูลทุกตัว

N = จำนวนของข้อมูล

2. ฐานนิยม เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของข้อมูลที่มีจำนวนมากที่สุด ในกลุ่มเป้าหมายโดยการแจกแจงนับความถี่
3. มัธยฐาน เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของข้อมูลที่อยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมด
4. การวัดการกระจายของข้อมูล เป็นการอธิบายลักษณะของข้อมูลแต่ละชุด ว่ามีความแตกต่างกันมากหรือน้อยเพียงใด สถิติที่นำมาใช้ได้แก่

1. ค่าพิสัย เป็นค่าสถิติที่แสดงความแตกต่าง ระหว่างข้อมูลที่มีค่าสูงสุด กับค่าต่ำสุด มีสูตรการคำนวณ คือ

$$\text{ค่าพิสัย} = \text{ค่าสูงสุดของข้อมูล} - \text{ค่าต่ำสุดของข้อมูล}$$

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นค่าสถิติที่ได้จากการใช้ค่าความแตกต่างของข้อมูลแต่ละตัวกับค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง แล้วนำมาบวกกัน พร้อมกับหาค่าเฉลี่ยโดยการหารด้วย $N-1$ มีสูตรการคำนวณคือ

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

6.2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็น ในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง เป็นข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

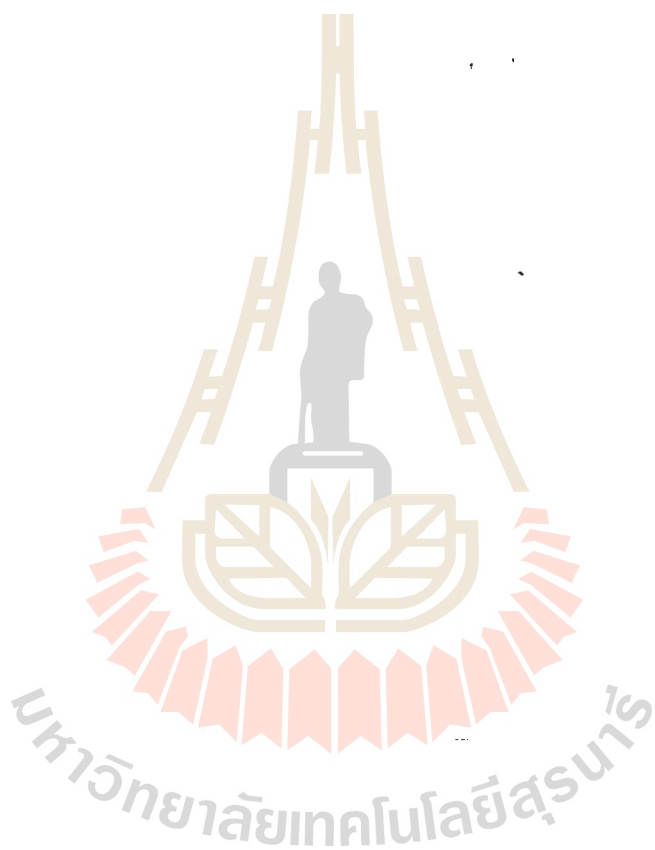
1. กำหนดนิยามอย่างกว้าง ๆ สำหรับปรากฏการณ์ที่มุ่งอธิบาย
2. ระบบข้อสมมุติฐานนำทางที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์เบื้องต้น
3. เปรียบเทียบปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของปรากฏการณ์ที่ใกล้เคียงและมีคำอธิบายอยู่แล้ว
4. ถ้าสมมุติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลในการวิเคราะห์อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลสมมุติฐานได้
5. ถ้าพบปรากฏการณ์ที่ขัดแย้งกันภายหลังการวิเคราะห์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อสมมุติฐานใหม่
6. กระบวนการในขั้นตอนที่ 5 ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งได้ข้อสรุป ของปรากฏการณ์โดยไม่มีข้อขัดแย้ง

6.3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนของการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาแจกแจงรายละเอียด พร้อมกับออกแบบผลการวิเคราะห์ให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และสะดวกต่อการใช้งาน

โดยที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลักษณะข้อมูล ดังนี้

1. นำเสนอผลการวิเคราะห์ที่เป็นจำนวนสถิติและตัวเลขตามแบบ บร. ต่าง ๆ และสารนิพนธ์
2. นำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็นข้อความ ตามแบบ บร. ต่าง ๆ และสารนิพนธ์

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ซัพพลายโมเดล CIPP MODEL ซึ่งเป็นรายงานตอนที่ 1-5 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประชากร ทั้ง 4 ประชากร ซึ่งมี 5 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน
- ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
- ตอนที่ 3 ผลการประเมินเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้
- ตอนที่ 4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว
- ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง Authentic Evaluation เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า ก็จะนำเสนอข้อมูลตามสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สามารถตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจนควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูลและเสนอผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1. บริบทระดับประเทศ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชนราชการ เอกชน และประชาสังคมและเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การ

พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ซึ่งหมู่บ้านเขาแก้วได้รับเงินจำนวน 1 ล้านบาทมาแล้ว และได้จัดการตามนโยบายโดยการอนุมัติเงินออกไปเป็นที่เรียบร้อย แต่ต่อไปผลจะออกมาเป็นเช่นไรจะทำให้ผลที่ออกมาได้ผลตามความต้องการของรัฐบาลหรือไม่ จึงเป็นหน้าที่ของบัณฑิตอาสาที่จะต้องติดตามและทำการวิจัยออกมาเพื่อที่จะได้ทราบถึงความเป็นไปและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับเงินกองทุนและวิจัยรายงานออกมาเป็นรูปเล่มต่อไป

1.2. บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

จากการที่เป็นบัณฑิตอาสาและเข้ามาภายในหมู่บ้านเขาแก้วและมารายงานตัวกับผู้ใหญ่บ้าน คือ นายโพธิ์ทอง โลงขุนทด ได้นั่งคุยสัมภาษณ์สอบถามเกี่ยวกับหมู่บ้านและประวัติของหมู่บ้านว่าสามารถจัดตั้งมาได้อย่างไร ทำไมถึงชื่อว่าหมู่บ้านเขาแก้ว จัดตั้งมาตั้งแต่เมื่อไร ทำให้เราได้ทราบถึงประวัติของหมู่บ้าน คือ เมื่อก่อนที่จะมีหมู่บ้านเขาแก้วนี้ได้มีชาวบ้านโดยการนำของ นายเดือน บุญมาศ, นายทน โลงขุนทด, นายน้อย นิภาสุภักศ, นายศรี รูปหล่อ ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกครั้งแรก ได้เดินทางมาจากอำเภอปักธงชัย เพื่อทำการถากถางหาที่ดินทำกิน เช่น ทำไร่ ทำสวน ได้เดินทางมายังสถานที่นี้ ซึ่งเมื่อก่อนมีสภาพเป็นป่าดงดิบ ซึ่งเป็นเนินเขาจะเป็นส่วนมาก ต้นไม้มีมากมายและสถานที่แห่งนี้จะมีดอกไม้ชนิดหนึ่งอยู่เป็นจำนวนมากนั่นก็คือ ดอกแก้ว ขึ้นอยู่จำนวนมากและผู้บุกเบิกได้ทำการถากถางเพื่อให้ได้ที่ดินทำกิน และได้มีผู้คนตามมาอีกเรื่อยๆ จนเกิดเป็นหมู่บ้านและได้จับจองที่ดินทำกินเป็นจำนวนมากจากป่าดงดิบที่กลายเป็นไร่ข้าวโพด ไร่อ้อย สวนผลไม้ เช่น ขนุน มะม่วง น้อยหน่า จนมาถึงปัจจุบัน ซึ่งก็คือหมู่บ้านเขาแก้วนี้เอง

1.2.2 การพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภค

ในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรค่อนข้างเยอะ รวมทั้งการขยายความเจริญสู่ชุมชนชนบทของรัฐบาลก็เพิ่มมากขึ้นทำให้หมู่บ้านต่างๆได้รับการตอบสนองนโยบายรัฐบาลในด้านสาธารณูปโภคอยู่บ้าง เช่น ถนนหนทางถึงจะไม่ใช่ลาดยางแต่เป็นทางลูกรังซึ่งมีขนาดความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2525 ซึ่งก็เป็นการลำบากอยู่พอสมควร เพราะการเดินทางในฤดูฝนจะลำบากมากเพราะลื่นไหล ด้านไฟฟ้าก็มีเข้าสู่หมู่บ้าน พ.ศ.2538 และประปาชุมชน

ก็เริ่มมีบ้างเป็นบางส่วน เมื่อ พ.ศ.2544 แต่ก็ยังไม่ครบทุกครัวเรือน สถานที่ศึกษา คือโรงเรียนที่ให้การศึกษาระดับประถมศึกษา

1.2.3 สภาพปัจจุบัน

1. ด้านประชากร

หมู่บ้านเขาแก้ว ตำบลวังกะทะ อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากรทั้งหมด 533 คน เป็นเพศชายจำนวน 259 คน คิดเป็น 48.59% เพศหญิง 274 คน คิดเป็น 51.41%

ดังแสดงในตารางที่ 2 ซึ่งข้อมูลได้มาจากแบบสำรวจข้อมูล บร.1

ลำดับ	ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	เพศ			
	- ชาย	259	48.59	
	- หญิง	274	51.49	
2	อายุ			
	- 1 วัน – 3 ปีเต็ม	34	6.38	
	- 3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	18	3.38	
	- 6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	84	15.75	
	- 12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	29	5.44	
	- 15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	50	9.38	
	- 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	265	49.71	
	- 50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	33	9.19	
	- 60 ปี 1 วันขึ้นไป	20	3.75	
3	การประกอบอาชีพ (ทั้งหมู่บ้านมี 221 ครอบครั้ว)			
	- ค้าขาย	7	3.16	
	- เกษตรกรรม	221	100	
	- การทำอาชีพควบคู่กันไป	15	22.39	

ลำดับ	ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ	
4	ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและได้เอกสารสิทธิ์ - จำนวน 1-5 ไร่ - จำนวน 6-10 ไร่ - จำนวน 11-20 ไร่ - จำนวน 21-50 ไร่ - จำนวน 50 ไร่ขึ้นไป	20 30 30 130 11	9.04 13.57 13.57 58.82 4.97	
5	สมาชิกในหมู่บ้านไปศึกษานอกหมู่บ้าน - ระดับประถมศึกษา - ระดับมัธยมศึกษา - ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา - นักศึกษาผู้ใหญ่	20 20 10 20	28.58 28.58 14.26 28.58	

2. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

หมู่บ้านเขาแก้วมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 6,000 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่สวน 1,000 ไร่ คิดเป็น 16.66% และพื้นที่ปลูกพืชไร่ 5,000 ไร่ คิดเป็น 83.33% ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ 3 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำดิน	15	✓	
สระน้ำ	15	✓	
บ่อน้ำบาดาล	9	✓	
คลองน้ำ	1	✓	
ห้วย	1		✓

แหล่งน้ำดังปรากฏตามตาราง ปัจจุบันไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่เพราะขาดระบบประสาทรในการส่งน้ำไปยังพื้นที่การเกษตรอย่างทั่วถึง จึงเป็นสาเหตุให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรไม่เต็มที่

3. ด้านเศรษฐกิจ

1. มีร้านค้า 7 ร้าน

2. มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นรายได้ ดังนี้

- วัว 200 ตัว
- เป็ด 20 ตัว
- ไก่ 300 ตัว
- สุกร 20 ตัว

3. ผลผลิตจากการประกอบอาชีพ

- สวนผลไม้ 8 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้านประมาณ 200,000 บาทต่อปี
- ไร่ข้าวโพด 221 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้านประมาณ 5,000,000 บาทต่อปี
- ไร่อ้อย 3 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้านประมาณ 50,000 บาทต่อปี
- ไร่ถั่วเขียว 3 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้านประมาณ 80,000 บาทต่อปี

4. รายได้ในหมู่บ้านออกไปขายแรงงานต่างถิ่น จำนวน 20 คน จาก 20 ครอบครั้ว โดยมีรายได้รวมทั้งหมดประมาณปีละ 60,000 บาท หรือประมาณ 1,200,000 บาท รวมทุกคนต่อปี

5. รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี ในแต่ละครอบครั้ว โดยสรุปรวมทั้งหมดประมาณ

1,000 – 5,000 บาท	มี	-	ครอบครั้ว
5,001 – 10,000 บาท	มี	-	ครอบครั้ว
10,001 – 20,000 บาท	มี	150	ครอบครั้ว
20,001 – 30,000 บาท	มี	30	ครอบครั้ว
30,001 – 50,000 บาท	มี	20	ครอบครั้ว
50,001 – 100,000 บาท	มี	21	ครอบครั้ว

ตารางที่ 4 แสดงการหาค่าสถิติของข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1	การเลี้ยงสัตว์เพื่อสร้างรายได้ - วัว - เป็ด - ไก่ - สุกร	200 20 300 20	37.03 3.70 55.55 3.70	
2	ผลผลิตจากการประกอบอาชีพ - สวนผลไม้ - ไร่ข้าวโพด - ไร่ถั่วเขียว - ไร่ถั่วเขียว	200,000 5,000,000 500,000 80,000		
3	การขายแรงงานยังต่างถิ่น 20 ราย	1,200,000		
4	รายได้ต่อครอบครัว 1,000 – 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท 30,001 – 50,000 บาท 50,001 – 100,000 บาท	- - 150 30 20 21		

4. ด้านวัฒนธรรม

หมู่บ้านเขาแก้ว มีวัดประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง มีพระสงฆ์ประจำวัด 2 รูป สมาชิกในหมู่บ้านใช้ภาษาพื้นบ้านทางภาคกลาง และทางอีสานตอนล่าง

5. ผู้นำการเมืองการปกครอง

ผู้ชำนาญทางการเมืองการเกษตร ได้แก่

1. นายประสิทธิ์ เข้มจันทิก เชี่ยวชาญด้านการเกษตรกรรม
2. นางชุมแสง ดอกพิกุล เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ผู้นำด้านกองทุน ได้แก่

1. นายคมเดช เคนวิเศษ ประธานกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท

2. นายโพธิ์ทอง โลงขุนทด ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว ตำบลวังกะทะ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านทั้งหมดคิดเป็น 100% รู้สึกพอใจนโยบายของรัฐบาลและมีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ชาวบ้านพึ่งพาตนเอง แก้ไขปัญหาาร่วมกัน พัฒนาการเรียนรู้ด้านอาชีพ พัฒนาและบริหารจัดการเงินกองทุน โดยใช้เงินกองทุน 1 ล้านบาท เป็นตัวช่วยในการพัฒนาในระดับหมู่บ้าน

2. เงิน 1 ล้านบาท

ปัจจุบันสมาชิกกองทุนได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาด้านอาชีพ โดยการเพิ่มทุนเดิมที่มีอยู่แล้ว สร้างโอกาสให้กับผู้ที่เริ่มจะประกอบอาชีพใหม่ อีกทั้งยังส่งผลถึงยอดเงินกองทุนให้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากสมาชิกผู้กู้ และดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ข้อมูลเงินฝากธนาคารออมสินสาขาปากช่อง หมายเลขบัญชี 06-4303-20-081746-5 จะเห็นได้ว่าแนวโน้มเงิน 1 ล้านบาทจะเพิ่มขึ้นทุกๆปี เพราะมีดอกเบี้ยจากธนาคารเงินฝากสัจจะและดอกเบี้ยเงินกู้

3. คณะกรรมการหมู่บ้าน

คณะกรรมการหมู่บ้านเขาแก้ว มีทั้งหมด 14 คน ประกอบด้วยชาย 7 คน หญิง 7 คน การมาปฏิบัติงานของคณะกรรมการมีความพร้อมเพียง แต่การปฏิบัติหน้าที่ยังบกพร่องสาเหตุมาจากการแบ่งอำนาจหน้าที่ของแต่ละคนยังไม่ชัดเจน จึงทำให้มีการปฏิบัติงานที่ล่าช้า

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน

การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านเขาแก้วได้มีการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี หมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงิน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

การแนะนำวิธีการทำธุรกิจของหมู่บ้านได้มีหน่วยงานราชการสนับสนุนให้พัฒนากรมเป็นผู้แนะนำวิธีการทำธุรกิจในหมู่บ้าน เช่น ธุรกิจนำปลาจากปลาร้า เหล้าสาโท ผลไม้ดองและแช่อิ่ม ทางด้านกองทุนหมู่บ้านได้มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มีคณะผู้ให้ความช่วยเหลือในการเขียนโครงการธุรกิจที่จะขอกู้

3. การรับชำระหนี้

การรับชำระหนี้ของกองทุนได้ทำการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี หมวด 7 ข้อ 35 และข้อ 36 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. การทำบัญชี

การทำบัญชีกองทุนของหมู่บ้านเขาแก้ว คณะกรรมการไม่สามารถจัดทำเองได้เพราะคณะกรรมการขาดความรู้ทางด้านการบัญชี ถึงแม้จะมีการอบรมจากหน่วยงานราชการแล้วก็ตาม การทำบัญชีของกองทุนนั้นได้มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของเลขานุการและการช่วยเหลือแนะนำของบัณฑิตอาสา

5. การช่วยหาลาด

ลักษณะการประกอบธุรกิจของหมู่บ้านเขาแก้วจะเป็นแบบครอบครัวและทำในบ้านตนเอง การหาลาดรองรับผลผลิตก็จะต้องหาเองโดยเลือกจากพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็นผู้มาติดต่อขอซื้อผลผลิต โดยที่กองทุนและหน่วยงานต่างๆ ก็ได้เข้ามาช่วยหาลาดเพื่อรองรับผลผลิตที่เกิดจากการประกอบอาชีพ ตามธุรกิจที่ขอกู้แต่อย่างใด

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ผลโดยตรง

เงินกองทุน 1 ล้านบาท ส่งผลโดยตรงต่อผู้ที่ต้องการเงินกู้จำนวน 78 ราย คิดเป็น 35.29% จากทั้งหมด 221 ราย ณ เดือน พฤษภาคม 2545 มีจำนวน 981,000 บาท

2. ผลกระทบโดยตรง

เงินกองทุน 1 ล้านบาทส่งผลให้ผู้กู้จำนวน 78 ราย เป็นเงิน 981,000 บาท ได้รับการอนุมัติให้ได้รับเงินกู้ ณ เดือน พฤษภาคม 2545 คิดเป็น 100% ของผู้ที่ต้องการเงินกู้

จำนวนเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน ปัจจุบัน ณ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ.2545 มียอดเงินฝาก 22,010 บาท และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกๆเดือน

การขยายกิจการของผู้กู้ ปัจจุบันยังไม่มี การขยายกิจการ เพราะเป็นช่วงเริ่มแรกของการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพ

3. ผลกระทบทางอ้อม

โครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท เป็นโครงการที่ทำให้หมู่บ้านต้องบริหารงานกันเอง ดังนั้นเพื่อความรับผิดชอบต่อเงิน 1 ล้านบาท สมาชิกในหมู่บ้านจึงมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนให้คงอยู่ต่อไปเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ผู้กู้มีความรู้ความสามารถในกิจการที่ตนดำเนินอยู่แล้ว คิดเป็น 100%
2. ผู้กู้มีสถานที่สำหรับประกอบอาชีพเดิมอยู่แล้ว โดยไม่ต้องไปเช่าที่เพื่อการเกษตร คิดเป็น 100%
3. ผู้กู้จำนวน 78 ราย มีหนี้สิน
4. ผู้กู้จำนวน 78 ราย มีหนี้สินนายทุนนอกระบบ
5. อาชีพหลักของผู้กู้ คือ
 - เกษตรกรรม 78 ราย คิดเป็น 100% ของทั้งหมด
6. รายได้ของครอบครัวผู้กู้ มีรายได้อยู่ประมาณ

5,001 – 10,000 บาท	มี	-	ครอบครัว
10,001 – 20,000 บาท	มี	150	ครอบครัว คิดเป็น 67.87%
20,001 – 30,000 บาท	มี	30	ครอบครัว คิดเป็น 13.57%
30,001 – 50,000 บาท	มี	20	ครอบครัว คิดเป็น 9.04%
50,001 – 100,000 บาท	มี	21	ครอบครัว คิดเป็น 9.50%

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

สมาชิกผู้กู้เงินที่กู้มาได้รวมกับทุนเดิมที่มีอยู่แล้ว นำไปลงทุนทำกิจกรรมตามที่ขอกู้โดยส่วนใหญ่ไม่นิยมกู้เงินนอกระบบมาลงทุนเพิ่ม เพราะมีข้อจำกัดมากมาย เช่น ดอกเบี้ยสูง หลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นบ้านและที่ดิน ซึ่งมีความเสี่ยงสูง

การประกอบกิจกรรมของผู้กู้ทั้งหมดได้กู้เงินไปประกอบกิจกรรมเดิมที่ตนเคยทำอยู่แล้ว จึงมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นอย่างดี ด้านแรงงานส่วนใหญ่ ผู้กู้จะใช้แรงงานภายในครอบครัว และการจ้างวานจากเพื่อนบ้าน ทั้งเป็นการช่วยเหลือและการรับจ้างผลัดเปลี่ยนกัน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

สมาชิกผู้กู้ได้มีการประกอบกิจกรรมอย่างถูกวิธีเพราะมีความชำนาญในกิจกรรมที่ตนดำเนินอยู่เป็นอย่างดี

ตลาดของผู้กู้จะเป็นพ่อค้าคนกลาง ซึ่งจะมารับซื้อผลผลิตในพื้นที่โดยตรงหรือออกไปขายที่ตลาด

การสรรหาวัตถุดิบเพื่อประกอบกิจกรรมของผู้กู้ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ยารักษาโรค สารเคมีต่างๆ ผู้กู้ได้ทำการจัดซื้อจากภายนอกหมู่บ้านทั้งหมด 78 ราย

ผู้กู้ไม่ได้ทำการจัดทำบัญชีอย่างเป็นทางการ แต่ใช้วิธีการบันทึกตัวเลขอย่างคร่าวๆ เพื่อเปรียบเทียบรายได้กับค่าใช้จ่ายในการลงทุน ว่าการประกอบกิจกรรมมีรายได้หรือผลกำไรหรือขาดทุน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ผลโดยตรง

- ผู้กู้มีรายได้จากผลผลิตเพิ่มขึ้นเพราะมีทุนเพิ่มขึ้น

2. ผลกระทบโดยตรง

- ผู้ภูมิการพัฒนาเทคนิคและวิธีการทำงานให้ดีขึ้น เพราะมีข้อจำกัดอยู่ที่ว่าต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อผลตอบแทนที่สูงและจะได้มีเงินชำระหนี้เงินกองทุน

3. ผลกระทบทางอ้อม

- การประกอบกิจกรรมของผู้ภูมิ ทำให้มีการช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มทำไร่กับกลุ่มเลี้ยงสัตว์
- ผู้ภูมิรายได้พอเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้ภูมิ

จากการประมวลเทคนิคทำธุรกิจของผู้ภูมิอาชีพเกษตรกรรมประเภท ทำไร่ เลี้ยงสัตว์สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพทำไร่

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ สภาพดินดี พืชไร่สมบูรณ์ แหล่งน้ำเพียงพอ
 ยากำจัดแมลง และปุ๋ยมีปริมาณที่เพียงพอ
 กระบวนการที่ดี ได้แก่

1. การเตรียมหาอุปกรณ์ เช่น รถไถ เครื่องสูบน้ำ ยาฆ่าแมลง สารเคมี ปุ๋ย และทำการบันทึกรายจ่าย
2. เตรียมความพร้อมของดิน โดยการไถ กำจัดวัชพืช และปุ๋ยรองพื้น
3. ใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและเชื้อรา
4. เตรียมตลาด เช่น พ่อค้าคนกลาง แหล่งส่งผลผลิต เพื่อเปรียบเทียบราคาที่จะทำการจำหน่าย
5. เปรียบเทียบรายจ่ายกับรายได้ที่ได้รับ ว่าผลการประกอบกิจกรรมประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป

ผลผลิตด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ข้าวโพดมีฝักใหญ่ แห้งปราศจากความชื้นและเชื้อรา และน้ำหนักรีด ปริมาณที่ได้ต้องคุ้มกับรายจ่ายที่ลงทุนไป และก่อให้เกิดกำไร

3.2 อาชีพเกษตรกรรมประเภทเลี้ยงสัตว์

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ โรงเรือนที่แข็งแรง ระบบสาธารณสุขปลอดภัย อาหาร ยา พันธุ์สัตว์ที่สมบูรณ์
 กระบวนการที่ดี ได้แก่

1. เตรียมโรงเรือน และระบบสาธารณสุขปลอดภัย

2. จัดซื้อพันธุ์สัตว์ อาหาร ยารักษาโรค
3. ดูแลอย่างถูกวิธี
4. เตรียมตลาดรองรับ
5. สรุปผลของกิจกรรมโดยการเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่าย เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินการครั้งต่อไป

ผลผลิตด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ สัตว์ที่จำหน่ายต้องสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ปริมาณที่จำหน่ายควรจำหน่ายเป็นรุ่น ๆ เพื่อจะได้มีรายได้หมุนเวียนตลอด

4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1 ผลที่เกิดจากตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่

- การมีอยู่มีกินที่สามารถตอบสนองความต้องการ ด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า และยารักษาโรค
- ความสามัคคีในการประกอบอาชีพ เช่น การช่วยเหลือจุนเจือระหว่างกลุ่มอาชีพ
- มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์
- การรวมกลุ่มทำให้ต้องมีการประชุมประจำเดือน และการประชุมประจำเดือนจะส่งผลให้สมาชิกไว้ใจและชาวบ้านที่ไว้ใจจะสมัครสมาชิกเพิ่มขึ้น ถือว่าเป็นความเข้มแข็งจากกลุ่มประการหนึ่ง
- การรายงานความก้าวหน้าของกิจกรรมทำให้สมาชิกสามารถตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสได้
- ได้ผู้นำกลุ่มที่มีความซื่อสัตย์ที่เกิดขึ้นจากความไว้วางใจในกลุ่ม
- ได้ศึกษาหาความรู้ในการประกอบอาชีพในกลุ่มผู้กู้เงินด้วยตนเอง

4.2 บัณฑิตมีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ

4.3 รัฐบาลได้ข้อมูลที่เป็นจริง เปรียบเสมือนทุนทางข้อมูลในระยะยาว

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1. การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว พบว่า

- ประชาชนในหมู่บ้าน มีความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วม
- ความพร้อมของระบบการบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อหนุนระหว่างเงินกองทุน 1 ล้านบาท และเงินฝากออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- สมาชิกมีการเรียนรู้ที่จะพัฒนาอาชีพให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

- สมาชิกมีรายได้เพิ่มมากขึ้นซึ่งทำให้มีอำนาจในการรับจ่ายมากขึ้น เป็นเหตุผลที่ทำให้มีการหมุนเวียนของเงิน

5.2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

ตามข้อ 5.1

5.2.1. ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- ความสามัคคี ความตั้งใจจริง
- ความมั่นคงทางการเงินของกลุ่ม
- การพัฒนาทางเทคโนโลยี
- ความต้องการในสินค้าและบริการ

5.2.2. ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- ความอิจฉาริษยา กลัวผู้อื่นได้ดีกว่า
- การฝากเงินสัจจะรายเดือนไม่ตรงตามกำหนด ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มออมทรัพย์ไม่แข็งแรง
- ความท้อแท้ในการประกอบอาชีพอันเนื่องมาจากฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง สภาพดินทรุดโทรม ขาดแหล่งน้ำ

5.3. การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้

ปัจจุบันหมู่บ้านเขาแก้วได้จัดทำกลุ่ม “ฉาบฉวยกิจ” โดยใช้แบบแผนวิธีการในการจัดตั้งกลุ่ม ซึ่งเลียนแบบมาจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท และปัจจุบันในการประชุมหมู่บ้าน ทุกครั้ง ได้มีการรายงานผลการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ให้สมาชิกทราบโดยทั่วกันซึ่งเป็นการเปิดเผยข้อมูลตามความจริง และพร้อมที่จะให้สมาชิกตรวจสอบได้ทุกเวลา เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนอีกทางหนึ่ง

5.4. ความเข้มแข็งของชุมชน

5.4.1. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

- มีการรวมกลุ่มอาชีพ องค์การ
- เศรษฐกิจระดับฐานรากดีขึ้น
- มีการพึ่งตนเอง
- ความสามัคคีในชุมชน
- กระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

5.4.2. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของสมาชิกหมู่บ้านเขาแก้ว

- ชุมชนจะเข้มแข็งได้จะต้องมีการประชุมเป็นประจำ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม
- การมีครอบครัวอบอุ่นมีผู้มีกิน
- มีความสามัคคี มีคุณธรรม
- แต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง อย่างเต็มความสามารถ มีความโปร่งใส
- มีความเสียสละของผู้นำ และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้อื่น
- สมาชิกทุกคนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น
- การหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป อภิปรายผล

1.1. สรุป

จากการติดตามผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านเขาแก้วสรุปได้ดังนี้

1. จากวันที่ได้รับโอนเงินตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม 2544 คณะกรรมการหมู่บ้านได้จัดสรรเงินให้กับประชาชนในหมู่บ้านซึ่งบุคคลในหมู่บ้านมีทั้งหมด 533 คน 221 หลังคาเรือน ได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 101 คน และได้รับจัดสรรเงินไปแล้ว 3 งวดเป็นจำนวน 78 คน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 981,000 บาท โดยมีการคิดดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี ขณะนี้เงินคงเหลือปัจจุบัน 19,000 บาท โดยคาดว่ากองทุนสามารถเรียกเก็บเงินต้นและดอกเบี้ยได้คืนเพื่อนำมาเป็นเงินหมุนเวียนและจัดสรรปล่อยกู้เพื่อให้เกิดรายได้ให้กับชุมชนต่อไป

2. การดำเนินงานสมาชิกผู้กู้ได้ทำการกู้ 3 งวด ตามนโยบายของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ การปล่อยกู้งวดแรกจำนวน 23 ราย เป็นการปล่อยกู้สำหรับการเลี้ยงสัตว์ คือ วัว และสุกร ส่วนการปล่อยกู้ครั้งที่ 2 จำนวน 29 ราย ปล่อยกู้สำหรับการเลี้ยงสัตว์ และทำไร่ ครั้งที่ 3 ปล่อยกู้จำนวน 26 ราย เป็นการปล่อยกู้ในกรณีฉุกเฉิน รายละ 3,000 บาท สำหรับกรณีฉุกเฉินในการใช้จ่ายส่วนตัวและการประกอบอาชีพอย่างไรก็ตาม เงินกองทุนหนึ่งล้านบาท สามารถทำให้ชาวบ้านเขาแก้ว มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และสามารถแก้ปัญหาการเป็นหนี้สินนายทุนนอกระบบ ลงได้มาเพราะดอกเบี้ยอยู่ในอัตราที่สูง และเงินกองทุนนั้นก็สามารทำให้เกิดการกินคืออยู่ดีไม่เกิดปัญหาการว่างงานและการย้ายถิ่นฐาน และที่ยิ่งขึ้นไปคือ ประชาชนมีสำนึกรักบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานเสริมความแข็งแกร่งของหมู่บ้านให้เกิดการพัฒนาขึ้น

3. ผลการดำเนินการ

3.1 ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

(1) กองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว มีระเบียบกองทุนซึ่งใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและปฏิบัติงานในกรณีต่อไปนี้

- การจัดตั้งกองทุน
- การคัดเลือกคณะกรรมการ

- การสมัครสมาชิก
- การคัดเลือกผู้กู้ และขอยอดเงินให้กู้
- การคิดอัตราดอกเบี้ยและการชำระหนี้

(2) การแนะนำส่งเสริมผู้กู้สมาชิกภายในหมู่บ้านได้รับการแนะนำการประกอบอาชีพตามวิธีการใหม่ของการพัฒนากรอำเภอ และดำเนินงานตามแผนทฤษฎีที่ว่าด้วย เศรษฐกิจพอเพียง

3.2. ผลการประเมินระบบการดำเนินการกิจการของผู้กู้แต่ละราย

- สมาชิกผู้กู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามโครงการที่ขอกู้
- สมาชิกได้มีการพัฒนาเทคนิควิธีการทำงานโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- สมาชิกสามารถจัดหาวัตถุดิบที่ดีขึ้นกว่าเดิมเพราะมีทุนเพียงพอ
- สมาชิกสามารถชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้กับกองทุนได้

3.3. ผลการประเมินเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้แต่ละราย

- สมาชิกได้มีการศึกษาหาความรู้ในการประกอบธุรกิจระหว่างผู้กู้ด้วยกันอันเป็นผลมาจากการจัดประชุมเสวนากลุ่มเป็นประจำ
- สมาชิกมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิตส่งผลให้มีอำนาจต่อรองเพิ่มมากขึ้น
- สมาชิกมีการพัฒนาปรับใช้เทคโนโลยีใหม่เพิ่มมากขึ้น
- การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว

1.2 การอภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว

วัตถุประสงค์ข้อ 1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน กองทุนหมู่บ้านเขาแก้ว มีการดำเนินการปล่อยกู้มาแล้ว ทั้งหมด 3 งวด รวมทั้งหมด 78 ราย เป็นเงิน 981,000 บาท ยังไม่ถึงกำหนดการชำระคืนจากประสบการณ์การชำระหนี้ของกองทุนหมู่บ้านจากกองทุนอื่น ๆ กองทุนมีแนวโน้มที่จะได้รับการชำระคืนเงินกู้ได้ทั้งหมดและจะส่งผลให้เงินกองทุนยังอยู่และทวีคูณขึ้นเรื่อย ๆ

วัตถุประสงค์ข้อ 2. การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านเขาแก้วยังจัดโครงสร้างองค์กรไม่ชัดเจน โดยสังเกตจากการแบ่งงาน แบ่งความรับผิดชอบ ยังไม่ชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อ 3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้านเขาแก้วเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างสม่ำเสมอจากการจัดประชุม เสวนาสามารถสรุปได้ว่าสมาชิกพึ่งตนเองได้บางส่วน

วัตถุประสงค์ข้อ 4. การสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม สมาชิกในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่ม ฌาปนกิจศพ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีแนวโน้มที่จะจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงสุกร เพิ่มขึ้นอีก

วัตถุประสงค์ข้อ 5. การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น สมาชิกในหมู่บ้านเขาแก้วมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพากัน และกันเป็นอย่างดี แต่ยังขาดความซื่อสัตย์ และความโปร่งใส ในระดับผู้นำบางกลุ่ม

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1. ปัจจัยด้านบวก

- ความสามัคคีความสมาชิกในหมู่บ้านและความตั้งใจจริงในการประกอบกิจกรรมเพื่อจะได้ผลสำเร็จและได้รับผลตอบแทนที่สูง
- สมาชิกได้มีการพัฒนาใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้มีการลดต้นทุนการผลิต
- ความต้องการในสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นที่ดีที่ทำให้สมาชิกปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ
- ความมั่นคงของกลุ่มเพื่อที่กลุ่มจะได้ประสบผลสำเร็จ

2.2. ปัจจัยด้านลบ

- การเป็นหนี้สินธนาคารและนายทุนนอกระบบซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง
- ทรัพยากรธรรมชาติไม่เอื้ออำนวย เช่น น้ำ ดิน
- สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เช่น ฝนไม่ตกตามฤดูกาล
- การระดมเงินออมของกลุ่มยังไม่แข็งแรง

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน

- ควรมีการผลัดระยะเวลาการชำระเงินกู้ โดยพิจารณาตามลักษณะอาชีพและวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

- ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ทำโครงการขนาดใหญ่เพื่อก่อให้เกิดรายได้ที่แน่นอนโดยการอนุมัติเงินกู้เกินกว่าปกติ
- ควรมีการจดทะเบียนกองทุนเป็นนิติบุคคลเพื่อรองรับปัญหาภายนอกหน้าในการฟ้องร้องการชำระหนี้ตามกฎหมาย

2.2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

- ความโปร่งใสในการบริหารงานโดยการทำเอกสารหลักฐานแสดงยอดตัวเลขในที่ประชุม
- ควรมีการทำผังงานหรือสายงาน เพื่อแบ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนให้ชัดเจน เพื่อกรรมการกองทุนจะได้เรียนรู้งานร่วมกัน
- การปล่อยเงินกู้กองทุนหมู่บ้านเขาแก้วควรมีการปล่อยกู้เป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับฤดูกาลทางการผลิต ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ได้แก่
 1. การนำเงินไปหมุนเวียนก่อนฤดูการทำงานซึ่งจะทำให้เกิดความเสี่ยงในการได้เงินกลับคืนมาประกอบกิจกรรมตามโครงการที่ขอกู้
 2. สามารถชำระหนี้คืนกองทุนได้เพราะดำเนินงานจนสิ้นสุดระยะเวลา 1 ปี

2.3. ข้อเสนอแนะการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของผู้กู้

- ผู้กู้ควรมีการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ของโครงการ เพื่อทราบตัวเลขที่แท้จริงซึ่งเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา การประกอบกิจกรรมของผู้กู้
- การทำกิจกรรมของผู้กู้ควรทำในลักษณะหมุนเวียน เช่น การเลี้ยงสัตว์ จะทำการซื้อพันธุ์สัตว์ จำนวน 3 รุ่น คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนไม่ขาดตอนจากการขยายพันธุ์สัตว์ตามขนาดรุ่น

2.4. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัย เพิ่มเติม

- ควรมีการติดตามประเมินผลกลุ่มผู้กู้เงินอย่างใกล้ชิดว่า ประสบความสำเร็จในการนำเงินไปทำกิจกรรมมากน้อยเพียงไร และถ้าประสบความสำเร็จน้อยควรจะมีวิธีสนับสนุนผู้กู้ในแนวทางใด
- กองทุนหมู่บ้านควรมีระบบการบริหารจัดการที่เป็นอิสระมีอำนาจเด็ดขาดที่คณะกรรมการกองทุนโดยเฉพาะเรื่องการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิก

บรรณานุกรม

- ทวิศักดิ์ นพเกษร . วิกฤตสังคัมไทย 2540 กับบทบาทวิทยาการกระบวนการ หนังสือชุดชุมชนเข้มแข็ง ลำดับที่ 2. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ธนาคารออมสิน . 34 หน้า
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ. 2541. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประเด็น บทบาทของชุมชนกับการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เอกสารอัดสำเนา)
- สุริยา วีรวงศ์ .ม.ป.ป. แนวคิดการวิจัยและพัฒนา : วิธีการและเทคนิคของการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. (เอกสารอัดสำเนา)
- อานันท์ กาญจนพันธ์ . 2544 .วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน พลวัตและศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 240 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี.2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี .30 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี . 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินการจัดตั้งและดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.26 หน้า
- สำนักกองทุนเพื่อสังคม. คู่มือเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน 1 ด้านบาท (ฉบับหมู่บ้าน) . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ธนาคารออมสิน.35 หน้า
- วิรัช เตียงหงษากุล.2529. หลักการพัฒนาชุมชน : บทบาทของสถาบันการศึกษากับการพัฒนาชนบท.240 หน้า